

ELEMENTE ESENȚIALE ALE LOGISTICII MEDICALE ÎN OPERAȚII

KEY ELEMENTS OF THE MEDICAL LOGISTICS IN OPERATIONS

ÉLÉMENTS ESSENTIELS DE LA LOGISTIQUE MÉDICALE EN OPÉRATIONS

Lt.col.med.drd. Ionuț RĂDULESCU*

Logistica medicală (MEDLOG) constituie parte integrantă a sprijinului medical operațional, asigurând planificarea și organizarea managementului pe toată durata de funcționare a bunurilor materiale și a serviciilor care țin de resortul medical, necesare implementării unui sistem integrat de asistență medicală oriunde este nevoie. Acest sistem trebuie să fie predictibil cu structuri distincte/aparte, capabile să acționeze în afara bazelor proprii.

Medical logistics (MEDLOG) is an integral component of the military health system (MHS) that provides capabilities to organize and conduct life-cycle management of the specialized medical products and services required to operate an integrated health system anywhere is necessary. The system must be anticipatory with select units capable of split-base operation.

La logistique médicale (MEDLOG) fait partie intégrante du support médical opérationnel. Elle assure la planification et l'organisation de la gestion tout au long de la vie des actifs matériels et des services médicaux nécessaires à la mise en place d'un système de santé intégré partout où cela est nécessaire. Ce système doit être prévisible, avec des structures distinctes / séparées, capable d'agir en dehors de ses propres bases.

Cuvinte-cheie: MEDLOG (logistica medicală); MHS (sistemul de sprijin medical operațional); PMIs (mijloace de evacuare medicală), FMT (facilități medicale de tratament); MOUs (memorandumuri de înțelegere); TAs (acorduri tehnice); JIAs (aranjamente întrunite de implementare).

Keywords: MEDLOG (medical logistics); MHS (military health system); PMIs (patient movement items); MTF (medical treatment facility); MOUs (Memoranda of Understanding); TAs (Technical Agreements); JIAs (Joint Implementation Agreements).

Mots-clés: MEDLOG (logistique médicale); MHS (système de soutien médical opérationnel); PMI (moyens d'évacuation médicale), FMT (centres de traitement médical); Protocoles d'entente (protocoles d'entente); TA (accords techniques); JIA (Joint Implementation Arrangements).

Logistica medicală a operațiilor militare este o responsabilitate comună atât a personalului de specialitate medico-sanitar, cât și a celui de sprijin logistic și este constituită din totalitatea acțiunilor, demersurilor și activităților, derulate într-o manieră unitară și integrată de proiectare, de cercetare, de dezvoltare, de achiziție, de aprovizionare, de depozitare, de mișcare, de distribuire, de mentenanță și de gestionare a medicamentelor, a materialelor

sanitar-farmaceutice, a echipamentelor medicale (instrumentar și aparatură medicală), a sângelui și a substituenților de sânge, a gazelor medicinale, a deșeurilor medicale periculoase, a mijloacelor de evacuare medicală (PMIs – patient movement items), precum și a tuturor serviciilor și lucrărilor de resort, în vederea asigurării unui sprijin medical operațional optimal, efectiv și eficace, în perfect acord cu misiunea/operația susținută atât pe timp de pace, cât și în situații de criză, de război.

În scopul atingerii optime a obiectivelor propuse, „medicul șef trebuie să coordoneze personalul de logistică medicală care execută

*Comandamentul Logistic Întrunit
e-mail: drionut2002@yahoo.com

planificarea domeniului la nivel strategic și operațional, pentru a satisface nevoile de sprijin la nivel tactic”¹.

Componenta logistică medicală trebuie să fie în măsură să asigure sustenabilitatea sistemului de sprijin medical în condițiile generate de specificul aparte al mediului operațional. Deși responsabilitatea națională asupra planificării și a configurării sistemului logistic medical constituie o regulă de bază, în anumite situații, comandanții NATO pot să-și exercite autoritatea pentru a asigura cea mai bună coordonare a forțelor, a mijloacelor și a activităților naționale în acest domeniu, rezultând astfel, în cazul forțelor multinaționale, economii semnificative prin gestionarea comună a materialelor.

În lumina acestor aspecte, în operațiile multinaționale, managementul sistemului de logistică medicală național poate face obiectul memorandumurilor de înțelegere – Memoranda of Understanding/MOUs, acordurilor tehnice – Technical Agreements/TAs și/sau aranjamentelor întrunite de implementare – Joint Implementation Agreements/JIAs, încheiate, în acest sens, în mod bilateral sau multilateral.

Scopul și amploarea unui sistem logistic medical depinde, în cea mai mare măsură, de tipul misiunii asigurate, trebuind să fie construit și gestionat în așa fel încât să acopere atât perioada de dislocare a forțelor, cât și toată durata de misiune a contingentului național așa cum este stabilit prin planul logistic al operației, fiind simplu, sigur, stabil și eficient, capabil să furnizeze rapid bunurile materiale medicale și, mai ales, pe toată suprafața teatrului de operații, prin statuarea unui sistem de control/audit care să nu interfereze în niciun fel cu procesul de cerere-ofertă.

Împărțind judicios sarcinile și atribuțiile specifice domeniului prezentat, personalul de specialitate medico-sanitar este responsabil de identificarea clară și obiectivă a nevoilor, respectiv de elaborarea cerințelor operaționale necesare întocmirii specificațiilor tehnice/fișelor de produs, a cantităților de produse și de servicii specifice necesare, precum și de stabilirea cu claritate a priorităților de aprovizionare.

Totodată, personalul de logistică răspunde de planificarea și de coordonarea managementului resurselor materiale și a serviciilor de resort medical în cadrul general al planului/fluxului asigurării

sprijinului logistic al operației pe toată durata de viață a bunurilor materiale respective.

Ambele categorii de personal, anterior menționate, au sarcini și atribuții privind urmărirea mișcării resurselor materiale medicale de la sursă până la beneficiarul/destinatarul final.

Setul de bunuri materiale de resort medical, reprezentate de medicamente, de materiale sanitare-farmaceutice și de echipamente medicale (aparatură de specialitate și dispozitive de uz medical), se diferențiază de alte articole de înzestrare/echipare, bucurându-se în acest fel de un statut unic, datorită caracteristicilor distinctive, având în vedere următoarele considerente:

- statutul protejat – beneficiază de protecție, în termenii Convenției de la Geneva, exclusiv în situațiile în care sunt transportate, depozitate și distribuite separat de bunurile materiale necesare structurilor luptătoare;

- importanța – dețin un rol cheie în managementul îngrijirii răniților/bolnavilor, având în vedere faptul că și cele mai insignifiante date și informații despre natura și despre caracteristicile produselor de resort medical pot face, în anumite condiții, diferența dintre viață și moarte;

- reglementările legislative aparte – gestionarea, administrarea și utilizarea produselor de resort medical, în special a medicamentelor controlate, sunt reglementate prin legislația națională și internațională incidentă domeniului. Astfel, înregistrarea precisă a consumului și a distribuției controlate, în cazul produselor medicale, trebuie realizată din considerente legale, de protecție a mediului înconjurător și ca mecanism de control;

- cerințele de manipulare – materialele de resort medical necesită un control amănunțit și de manipulare de specialitate, din cauza naturii acestora, a sensibilității înalte la condițiile de transport/depozitare, la condițiile de mediu, dar și din cauza riscului înalt de perisabilitate generat de limitarea în timp a termenelor de valabilitate.

Principalele surse de aprovizionare a structurilor Armatei României cu medicamente, cu vaccinuri, cu substanțe antiseptice/dezinfectante și cu materiale sanitare-farmaceutice sunt constituite din:

- depozitele centrelor farmaceutice zonale;
- depozitele de resort ale spitalelor militare de urgență teritoriale;

- alte locații stabilite, în funcție de nevoi, de șeful Direcției medicale a Ministerului Apărării Naționale;

- farmaciile din organica spitalelor militare de urgență teritoriale;

- alte surse de aprovizionare din economia națională, conform planurilor/acordurilor de cooperare și de colaborare cu alte componente ale sistemului național de apărare, de ordine publică și de securitate, precum și cu sistemul național de sănătate.

Lanțul de asigurare și de aprovizionare a bunurilor materiale, menționate anterior, se realizează, de regulă, în următoarele etape:

- elaborarea și înaintarea solicitării/cererii cu necesarul de resort, de la unități și mari unități militare către categoriile de forțe ale armatei și către comandamente;

- transmiterea solicitării/cererii cu necesarul de resort, de la categoriile de forțe ale armatei la Direcția medicală, în calitate de autoritate contractantă, delegată și competentă, pentru achiziția centralizată a produselor de utilitate medicală în Armata României;

- achiziționarea produselor și a serviciilor specifice;

- emiterea documentelor necesare distribuției bunurilor materiale precizate mai sus către categoriile de forțe ale armatei, comandamente, spitalele militare de urgență teritoriale și, ulterior, prin acestea, către mari unități militare și către unități militare cu statut de beneficiar final.

Amploarea sistemului de logistică medicală și misiunile acestuia depind de tipul operației sprijinite, și se stabilesc astfel încât sprijinul logistic medical să permită autonomia formațiunilor medicale de tratament (FMT) și a celor de evacuare medicală, față de sursele de reaprovizionare pe toată durata de desfășurare a operațiilor militare.

Logistica medicală își face simțită prezența chiar și în sprijinul medical al echipelor de observatori militari, procedurile de operare standard prevăzând, în cazul acestora, ca, pe timpul misiunilor în teren, să dețină asupra lor „truse de prim-ajutor care vor conține tot ceea ce este necesar acordării asistenței medicale în caz de urgență”².

În mod ideal, principalele sarcini, obiective și scopuri ale sistemului logistic medical sunt:

- managementul bunurilor materiale de resort medical – organizarea, coordonarea și furnizarea

tuturor produselor de resort, precum și constituirea stocurilor specifice în acord cu legislația națională și asigurarea cooperării dintre partenerii sprijinului logistic întrunit, pe toată durata procesului de garantare a sănătății forțelor participante la operații;

- asigurarea echipamentului medical (instrumentar și aparatură de resort) și a tehnologiei de profil – organizarea și furnizarea managementului bunurilor medicale pe toată durata de viață a acestora;

- mentenanța și repararea echipamentelor medicale – planificarea și organizarea mentenanței de tip preventiv, reparațiilor, calibrărilor, omologărilor și autorizărilor necesare, în cazul aparaturii medicale;

- furnizarea și repararea mijloacelor de protecție a vederii (ochelari de vedere etc.) – prescrierea, fabricarea și furnizarea de lentile și de rame de protecție și de corecție a vederii pentru asigurarea protecției optime a forței;

- managementul centralizat destinat mijloacelor de transport al pacienților – asigurarea mișcării pacienților fără deteriorarea capacităților folosite, precum și coordonarea activităților de recuperare a mijloacelor medicale de transport de la destinația finală a evacuării medicale;

- planificarea și managementul facilităților de sprijin medical – organizarea și coordonarea managementului pe toată durata de viață a capacităților medicale de tratament în acord cu legislația națională incidentă;

- furnizarea serviciilor logistice medicale – organizarea și furnizarea de servicii și de funcțiuni logistice medicale unice în cadrul sprijinului logistic întrunit, cu respectarea standardelor legislative ale națiunilor participante, inclusiv colectarea, controlul, transportul, depozitarea și neutralizarea deșeurilor medicale periculoase, potrivit prevederilor legale din domeniul medicinei preventive, sănătății și securității în muncă și al protecției mediului înconjurător;

- contractarea în domeniul medical – managementul și organizarea suportului contractărilor în achiziția produselor și serviciilor medicale. Aceasta necesită abilitatea de obținere și de implementare a informațiilor utile pentru configurarea cerințelor operaționale și include abilitatea de identificare a unor instrumente contractuale adecvate, inclusiv posibilitatea colectării, monitorizării, și analizei performanțelor atinse în contractarea medicală;

•depozitarea și distribuția sângelui, a produselor derivate din sânge, precum și a gazelor medicinale.

Dintre toate elementele componente ale sistemului logistic medical, aprovizionarea cu sânge și cu substituenți este considerată o atribuție critică și o cerință obligatorie a sistemului de logistică medicală, trebuind să aibă cel puțin următoarele capacități minime:

- capacitate de preluare a rezervelor de sânge și a substituenților acestuia preluate/preluați de la centrele de transfuzie sanguină, conform standardelor legale în vigoare;
- posibilitate de mișcare, de depozitare și de distribuție a acestora, precum și de furnizare a accesoriilor de resort;
- capacitate de înregistrare continuă a traseului sângelui de la donator la primitor (trasabilitate);
- capacitate de colectare, de procesare și de testare a rezervelor de sânge, în situații de urgență.

Astfel, pentru buna funcționare a sistemului menționat, apreciem, ca oportun și necesar, ca toți comandanții/șefii de la toate eşaloanele să încurajeze și să faciliteze acțiunile de donare voluntară de sânge de către personalul armatei, organizate de Centrul de Transfuzie Sanguină al Ministerului Apărării Naționale sau de structurile de transfuzie sanguină ale spitalelor militare de urgență teritoriale, fără a influența însă capacitatea fizică și de luptă a militarilor aflați în misiuni operaționale, și cu respectarea întocmai a prevederilor Legii nr. 282/2005, republicată, privind organizarea activității de transfuzie sanguină, donarea de sânge și componente sanguine de origine umană, precum și asigurarea calității și securității sanitare, în vederea utilizării lor terapeutice și ale Hotărârii Guvernului nr. 1364/2006 pentru aprobarea drepturilor și obligațiilor donatorilor de sânge.

Aprovizionarea cu gaze medicinale trebuie să țină seama, în principal, de limitările fizice constructive ale recipientilor utilizați, precum și de cele impuse de condițiile de transport, în special aerian.

Concluzii

Luând în calcul și parcurgând atât logic, cât și sistematic aspectele și elementele menționate mai sus, apreciem că, în mod evident, sistemul logistic medical este un factor cheie atât al sprijinului medical operațional, cât și al suportului logistic, constituind un veritabil multiplicator de forță prin furnizarea promptă, în volum suficient și în locațiile oportune, a tuturor produselor, serviciilor și lucrărilor necesare nevoilor clinice, în condițiile interdependenței complexe și biunivoce dintre capacitatea medicală și accesul la resurse specifice.

NOTE:

1 *Joint Publication 4-02-Joint Health Services/2017*, capitolul 2, p. II-6.

2 Gl.bg.drd. Cătălin Zisu, col.dr. Liviu Scriciu, mr.drd. Bixi-Pompiliu Mocanu, *Logistica grupărilor de forțe la început de secol și mileniu*, Centrul Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2004, p. 330.

BIBLIOGRAFIE

*** *Md-2, Doctrina sprijinului medical în operații întrunite*, 2016.

*** *AJP-4.10, Allied joint doctrine for medical support*, Edition B, Version 1/2015.

*** *Joint Publication 4-02-Joint Health Services*, 2017.

Gl.bg.drd. Zisu Cătălin, col.dr. Scriciu Liviu, mr.drd. Mocanu Bixi-Pompiliu, *Logistica grupărilor de forțe la început de secol și mileniu*, Centrul Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2004.